

مدخل فلسفہ تطبیقی

محمود حاتمى

استاد دانشگاه تهران

شماره

نشرشناسه	: خاتمی، محمود، -
عنوان و نام پدیدآور	: مدخل فلسفه تطبیقی/محمود خاتمی.
مشخصات نشر	: تهران: نشر علم، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۵۶۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۴-۸۸۵-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۵۳۰.
داشت	: نمایه.
موضوع	: فلسفه تطبیقی
موضوع	: Philosophy, Comparative
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ۴م۲خ/۷۹۹B
رده بندی دیوید	: ۱۰۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۸۲۶۳۸۸

نشر

مدخل فلسفه تطبیقی

محمود خاتمی

(استاد دانشگاه تهران)

چاپ اول: ۱۳۹۶

تیراژ: ۵۵۰ نسخه

لیتوگرافی: کوثر

چاپ: مهارت

خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری

بن بست گرانفر، پلاک ۴، تلفن ۶۶۴۱۲۳۵۸

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۴-۸۸۵-۸

فهرست اجمالی

مقدمه ۱۷

بخش اول: امور عامه ۱۹-۶۶

مقدمه ۲۱

فصل اول تعریف فلسفه تطبیقی ۲۳

فصل دوم: فلسفه تطبیقی، حکمت خالده و فلسفه تلفیقی ۳۱

بخش دوم: زمینه های فلسفی شکل گیری فلسفه تطبیقی ۶۷-

۱۰۲

مقدمه ۶۹

فصل سوم: زمینه های فلسفی شکل گیری فلسفه تطبیقی ۷۱

بخش سوم: فلسفه تطبیقی و اندیشه پارادایمی ۱۰۳-۱۳۴

مقدمه ۱۰۵

فصل چهارم: اندیشه پارادایمی: خاستگاه و جایگاه فلسفه تطبیقی

۱۰۷

بخش چهارم: فلسفه تطبیقی: روش و فراروش ۱۳۵-۲۹۰

مقدمه ۱۳۷

فصل پنجم: روش فلسفه تطبیقی: تاریخی اندیشی ۱۳۹

فصل ششم: روش فلسفه تطبیقی: همدلی ۱۷۱

فصل هفتم. روش فلسفه تطبیقی: مفهوم و مصداق ۲۰۳

فصل هشتم. فلسفه تطبیقی: فراروش ۲۳۵

بخش پنجم: مکاتب عمده در فلسفه تطبیقی ۲۹۱-۵۱۸

فصل نهم. پوزیتیویسم تطبیقی ۲۹۵

فصل دهم. ایدئالیسم تطبیقی ۳۲۵

فصل یازدهم. پراگماتیسم تطبیقی ۳۶۱

فصل دوازدهم: بنیادارشناسی هرمنوتیک ۳۹۵

فصل سیزدهم. کالوریسم تطبیقی ۴۵۳

خاتمه ۵۱۹

فهرست منابع ۵۲۱

فهرست اعلام ۵۵۱

در آغاز نیمه دوم قرن بیستم، ویلیام ارنست هاکنینگ^۱ فیلسوف تطبیقی اندیش و از طلایه داران تفسیر فلسفه تطبیقی به عنوان فلسفه بیافرونگی، در آخرین کتاب خود، تمدن جهانی آینده،^۲ اظهار امر واری کرد که در آینده نزدیک، مقایسه فلسفی اندیشه ها و ایده ها به مطالعات فلسفی فرهنگ ها می انجامد، و راه را برای ظهور تمدن و فرهنگ جهانی بار می کند. امروزه، در آغاز قرن جاری، با تغییر تدریجی پارادایم حاکم بر فلسفه تطبیقی، این امید بازآمده، و صورتی تازه یافته است؛ زیرا فلسفه تطبیقی به معنایی که محصول دوران مدرن و از توابع پارادایم آگاهی نیمه دوم دهه های اخیر با انتقال به پارادایم فرهنگ، معنا، روش و اغراضی تازه باشد، و راه را برای همانندیشی فرهنگ های تاریخی جهانی هموار کرده است. هدف اولیه ما هم در این درس^۳ این است که یک طرح پارادایم^۴ برای فلسفه تطبیقی تمهید کنیم که این استراتژی همانندیشی را پشتیبانی و تأمین کند. این

^۱ William Ernest Hocking (1873-1966)

^۲ Hocking, William Ernest, *The Coming World Civilization*. New York: Harper and Brothers. 1956.

^۳ این درس در سال تحصیلی ۱۳۸۶-۱۳۸۷ برای دانشجویان دوره دکترای فلسفه تطبیقی در دانشگاه علامه طباطبائی، و همزمان برای دانشجویان دوره دکترای فلسفه تطبیقی در تربیت مدرس دانشگاه قم تدریس شد.

طرح ناظر به نظریه فلسفه تطبیقی است، و لذا عمدتاً از موضع متانظریک در آن بحث می‌کنیم. در توضیح این نکته اجمالاً بگوییم که در حالت کلی، در سه سطح می‌توان به فلسفه تطبیقی پرداخت:

(۱) سطح عملی. در این سطح چنان که معمول و شایع است، ذیل عنوان فلسفه تطبیقی عملاً به مقایسه ایده‌ها و آراء می‌پردازند؛ ما در این درس به فلسفه تطبیقی در این سطح نخواهیم پرداخت.

(۲) سطح تاریخی. در این سطح نظریه‌های فلسفه تطبیقی که در سطح عملی بکار رده می‌شوند، مطرح و محل بحث قرار می‌گیرند.

(۳) سطح متانظری. این سطح ناظر به نظریه فلسفه تطبیقی است؛ یعنی از موضع متانظری به فلسفه تطبیقی می‌پردازیم.

مباحث ما در این درس به سه سطح اخیر مربوطند. این درس در پنج بخش و سیزده فصل تدوین شده است. چهاربخش (هشت فصل اول) شامل بحث‌هایی متانظریک درباره‌ی طرح پارادیمیک برای فلسفه تطبیقی است که مطرح خواهیم کرد. بخش پنجم (فصل نهم تا سیزدهم) شامل دسته‌بندی مکاتب عمده فلسفه تطبیقی می‌شود که نظریه فلسفه تطبیقی دارند. سیر و بحث در این مکاتب، در این حال که تطورات تاریخی و تئوریک نظریه فلسفه تطبیقی را نشان می‌دهند، مؤیدها و شواهدی در تأیید آن طرح پارادیمیک هم فرامی‌نهند. با این اشاره، اکنون به امور عامه بحث بپردازیم.